

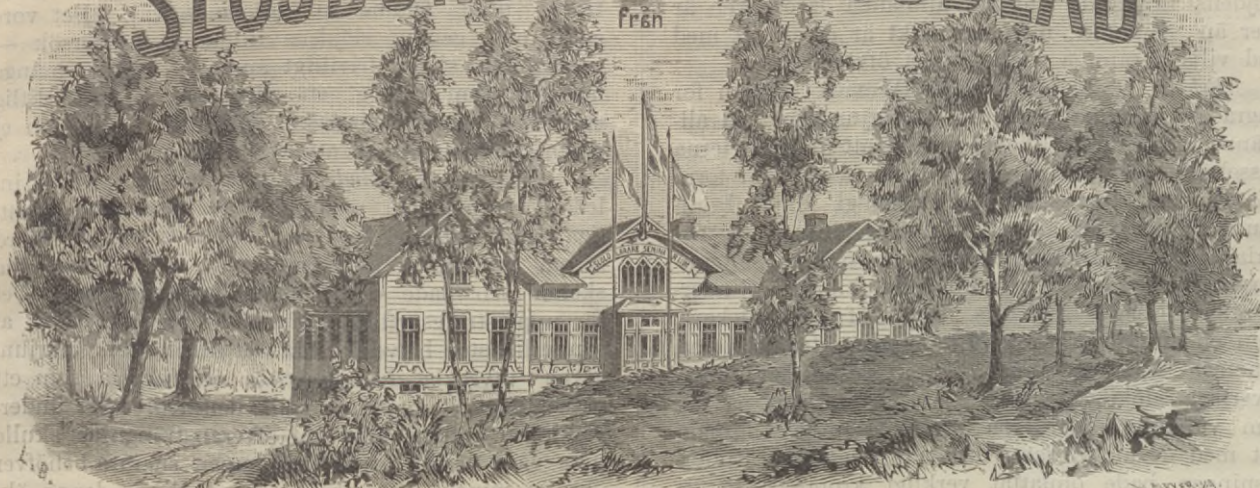
Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SLÖJDUNDERVISNINGSBLAD

från

NÄÄS.

Tredje årgången. N:o 6 (26).

Redaktör: OTTO SALOMON.
Näås, Floda Station.

(Tryckt $\frac{8}{7}$) 1887.

Tolfte allmänna svenska läraremötet.

Bland de frågor, hvilka bestyrelsen för det i Göteborg sammanträdande allmänna läraremötet ansett företrädesvis böra komma under behandling var: »Bör undervisning i slöjd införas vid de allmänna läroverken, och i sådant fall på hvad sätt och under hvilken form? Diskussionen, hvilken afhölls på allmän sammankomst andra mötesdagen 15:e Juni, inleddes på bestyrelsens anmodan af

O. Salomon (Näås). Här föreliggande fråga är visserligen icke ny för vårt land. Redan 1758 uppmånade ett Kongl. Cirkulär samtliga konsistorier att söka verka för att vid skolorna och gymnasierna ungdomen måtte tillhållas öfva sig med handslöjder. Frågans första del borde behandlas från tvenne olika synpunkter nemligen ur *principiell* om det i allmänhet teoretiskt taget kunde anses önskvärdt, att kroppsarbetet infördes såsom öfningsämne vid de allmänna läroverken — samt ur *praktisk pedagogisk* — om det låte sig göra att under nuvarande förhållanden åstadkomma detta. Hvad då den första af dessa synpunkter vidkommer, så när det gäller att för ett ämne bereda plats inom de grundläggande läroanstalterna har man icke *uteslutande* att se till dess materiella nytta. Det nyttiga är nemligen icke något tillfyllestgörande skäl för ett ämnes införande i skolan, emedan ju så ofantligt mycket är nyttigt att lära. Ett ämnes plats på skolans läroschema betingas deremot af dess värde och betydelse för lärjungarnes utveckling. Kan derigenom andra sidor af denna utveckling tillgodoses har ämnet sitt berättigande, i annat fall ej.

Vidkommande nu slöjdens betydelse för de allmänna läroverken, så torde densamma ligga deruti, att slöjddandet kan inplanta *aktning för kroppsarbetet*, bibringa *allmän händighet*, medverka till vänjande vid *sjelfverksamhet* till uppöfvandet af *formsinnet* och till *utveckling i fysiskt hänseende*. Af dessa och flere andra skäl måste principiellt frågan besvaras med ja. Huruvida det åter under nuvarande förhållanden vore lämpligt införa slöjd bland lärover-

kens öfningsämnen är en annan fråga, hvilken man måste vara fackman inom de allmänna läroverken för att kunna tillfyllestgörande besvara. Försök i denna riktning hafva dock redan blifvit gjorda, så vid f. d. Beskowska skolan och Norra Latinläroverket i Stockholm, vid Göteborgs realläroverk, högre läroverket i Wexjö m. fl.

På hvad sätt och under hvilken form? Till en början fördes slöjden eller handtverket *direkt* in i skolan utan någon slags omformning; det var hvad som sedermera ironiskt nog blifvit kalladt »praktisk skolslöjd», emedan densamma mindre lägger vikt vid lärjungarne än vid de i skolan förfärdigade arbetena. Man kom dock snart underfund med att detta tillvägagående ej var riktigt. Likasom hvarje annat ämne, som införes i skolan, måste nemligen äfven slöjden lämpas för dess syften. Detta omformande har skapat den *pedagogiska slöjdundervisningen*, och man må hafva hvilka åsigheter som helst i afseende på detaljer vid dess anordnande, så torde det dock icke vara tvifvel underkastadt att blott såsom *pedagogisk* slöjden kan vinna inträde i de allmänna läroverken. De försök, hvilka blifvit gjorda med »praktisk skolslöjd» mana förvisso icke till efterföljd.

Den i allmänna läroverken införda pedagogiska slöjdens syften äro antydda. För att desamma må kunna uppnås måste sjelfva undervisningen anordnas med dessa syften för ögonen. Planmessighet, ej slump skall härvid vara rådande. Aktning för kroppsarbete förutsätter ett verkligt kroppsarbete, ej finare handarbete lämpligt till tidsfördrif — detta senare alstrar ju snarare förakt för kroppsarbete i verklig mening, allmän händighet fordrar användandet af många verktyg och många handgrepp, utvecklandet af sjelfverksamheten förutsätter, att man vid slöjdundervisningen tillvägagår på ett fullt metodiskt sätt. För ett uppöfvande af formsinnet tarivas arbeten med fria, estetiskt rigtiga former samt kombination med teckning. Tillgodoseendet af den fysiska utvecklingen fordrar uteslutande i möjligaste mån af stillasittande, ensidigt ansträn-

gande och ur sanitär synpunkt mindre förmånliga arbeten, hvarjemte fysiologiskt rigtiga kroppsställningar böra under arbetandet intagas.

Att rätt stora praktiska svårigheter möta för slöjdens införande vid de allmänna läroverken är mer än sannolikt, men sannolikt är äfven att med god vilja desamma skola kunna öfvervinnas.

Rektor H. S. Cederschiöld (Wexiö). Redan för några år tillbaka bereddes åt lärjungarne vid allmänna läroverket i Wexiö tillfälle att under ferierna sysselsätta sig med slöjd. Från början af förra höstterminen har, sedan med Kongl. Maj:ts be- gifvande 200 kronor årligen blifvit af läroverkets materialkassa för ändamålet anslagne, ordnad slöjd- undervisning vid sjelfva läroverket införts. Under- visningen hade hitintills ledts af en snickare, men en af läroverkets ordinarie adjunkter skulle nu genomgå kurs vid Nääs för att sedermera kunna öfvertaga slöjdlektionerna. De så att säga på rak arm vidtagna åtgärderna öfverensstämde i allmän- het med de af inledaren uttalade åsigtarna. Under- visningen hade omfattat verkligt kroppsarbete — snickeri, svarfning och sadelmakeri, — men deremot föga träsnideri. Flere elever än som kunde emot- tagas hade anmält sig och intresset för arbetet hade snarare varit i till- än aftagande, sannolikt beroende derpå att ämnet var frivilligt. Ut i undervisningen, som omfattat klasserna 4—7, hade förra terminen 60 lärjungar deltagit.

Slöjdskoloföreståndaren H. Larsson (Vesterås). Slöjdundervisningen måste framför allt vara *prak- tisk*. Den borde behandlas på samma sätt som undervisningen i andra öfningsämnen, exempelvis musik och ritning. Lika litet som det finnes någon allmän musikalisk färdighet eller någon allmän teckningsfärdighet, lika litet kunde man tala om någon allmän händighet såsom motsats till speciell yrkesskicklighet. Slöjd är för öfrigt alldeles det- samma som handverk, ehuru det nog emellan dem finnes skilnad hvad beträffar användandet af några verktyg såsom knif och yxa. Yrkesundervisning borde förekomma vid de allmänna läroverken, men man måste naturligtvis åtnöja sig med att låta lärjungarne blott gå ett stycke fram på vägen. Föröfrigt vore det onödigt använda någon särskild metod annat än den handverkarnes följa. Dessa förstå säkerligen bäst huru man bör gå tillväga på det mest praktiska sättet och kunna äfven sjelfva utföra arbetena väl. Slöjdlärarne vid skolorna borde vara fackmän, hvilka icke allenast kunde säga utan äf- ven visa huru en sak skall göras. Enligt hittills- varande erfarenhet äro handverkare långt bättre slöjdlärare än personer med pedagogisk utbildning. Beträffande inledarens fordran, att formen å arbetena borde vara estetiskt rigtig måste bemärkas, att for- men icke allenast skall vara estetisk utan äfven lämpa sig efter materialet.

Rektor N. A. Johanson (Göteborg). Vid Göte- borgs realläroverk har slöjdundervisning meddelats sedan början af förra höstterminen. Då utrymme fans i det nybygda läroverks huset hade man nem- ligen ej velat motsätta sig, att ett försök i denna riktning blefve gjordt. Ett rum hade för ändamå- let blifvit inrättadt och lärjungar inom klasserna 2—4 hade fått anmäla sig. Till den för tillsam- mans 36 lärjungar afsedda undervisningen hade första gången 73 anmälningar ingått. Under nyss tilländagångna vårtermin hade uti slöjden deltagit

69 lärjungar, af hvilka dock en del tillhörde äfven öfriga klasser. Att åtskilliga af dem, som under höstterminen började slöjden ej sedermera fortsatte dermed, berodde i allmänhet ej på bristande in- tresse utan fastmer på bristande tid. Det vore godt om genom slöjdens införande på försök — naturligtvis såsom frivilligt ämne — vid så många läroverk som möjligt en något så när tillförlitlig erfarenhet kunde vinnas. Hitintills hade man ej någon bestämd sådan att stödja sig vid.

Fil. Dr L. Lindroth (Stockholm). De af in- ledaren framställda synpunkterna voro till väsent- liga delar rigtiga. Slöjd var sedan trenne år införd såsom frivilligt öfningsämne vid f. d. Beskowska skolan och hade der visat goda verkningar. Det för uppfostringssyften använda kroppsarbetet var af synnerlig stor betydelse, då det gälde att hos lärjun- garne utveckla den *praktiska intelligensen* som ett välbehöfligt komplement till den teoretiska under- visningen. Trots talet om öfveranstängning skulle man våga påstå, att skolungdomen snarare behöfver öka än minska sitt arbete, om nemligen denna ök- ning lades på det kroppsliga arbetet. Vår tids signatur bär det stränga arbetets pregel. Många barn behöfva derföre sporras istället för sparas, på det hos ungdomen arbetslust och ihärdighet måtte ökas. Genom slöjdens införande i skolorna under- lättas i betydlig mån valet af lefnadsyrke, hvilket kunde genom bestämda exempel styrkas.

Rektor K. E. Palmgren (Stockholm). Skulle slöjdundervisningen kunna blifva till något bestämt gagn måste densamma nödvändigt göras *obligatorisk*, åtminstone under någon viss tid för dem, hvilka anmält sig att deruti deltaga. Erfarenheten visade, att när ämnen äro valfria, så sökas de blott af ett ringa antal lärjungar. Vid Statens Normalskola exempelvis, der handarbetet ej är obligatoriskt, del- tager endast en bråkdel af klasserna deruti. Sam- malunda med instrumentalmusiken vid de allmänna läroverken, knappast 100 lärjungar vid samtliga dessa läroverk begagna sig af tillfället att få lära sig blåsa. Ett ämne bör göras obligatoriskt intill dess det lyckats arbeta sig in i allmänna föreställ- ningssättet såsom tillhörande skolan och uppfostran, sedan kan det släppas fritt. Vid Praktiska Arbets- skolan i Stockholm voro slöjd och handarbete obli- gatoriska, alla öfriga ämnen valfria. Dock kunde frivilligheten kanske vara lämplig, der undervisnin- gen blott tages med på försök. Lärjungar, hvilka äro befriade från något annat öfningsämne såsom sång eller gymnastik, borde tillhållas att istället taga slöjdundervisning. Mot inledaren kunde an- märkas, att han dels vid omnämnandet af de högre läroverk, vid hvilka slöjdundervisning finnes införd, sannolikt genom välvillig glömska kom att förbigå Praktiska Arbetsskolan, den första bland sådana läroanstalter, der slöjd ingått som undervisnings- ämne, dels talat om annan skolslöjd än den peda- gogiska, sådan funnes nemligen icke. All skolslöjd var och hade städse varit pedagogisk.

Lektor Ernst Carlson (Göteborg). De af den föregående talaren gjorda jämförelserna voro i be- tydlig mån haltande. Mellan instrumentalmusiken och slöjden funnes väl knappast andra jämförelse- punkter än att vid bådadera »instrumenter» kommo till användande. Att nu införa slöjden på annat sätt än såsom *valfritt* ämne torde väl icke kunna ifrågakomma. Ett i skolan infördt kroppsarbete

var af största betydelse såväl ur *hygienisk* och *social* som ur ren *pedagogisk* synpunkt. Särskildt torde slöjden visa sig vara ett verksamt medel mot skolungdomens osedlighet. Önskade att mötet måtte uttala sig i enlighet med följande förslag till resolution: På grund af den erfarenhet, som redan på flere håll blifvit vunnit, anser mötet, att det vore högeligen önskvärdt, att ytterligare försök göras till slöjds införande vid de allmänna läroverken. Slöjden bör vara ett valfritt ämne, och träslöjd (snickeri- och något svarfningslöjd), som på ett metodiskt sätt drifves, den slöjdart hvarmed till en början försök göres.

Docenten J. A. Lundell (Upsala). Såsom en föregående talare framhållit egde frågan en synnerlig stor social betydelse. De pedagogiska och andra skäl, hvilka anförts såsom vägande för slöjdens införande vid skolorna, gälde ju för alla lärjungar och ingalunda blott för dem, som under någon kortare tid tyckte det vara roligt att slöjda. Undervisningen ifråga borde därför vara *obligatorisk*. Det torde föröfrigt också vara temligen svårt att upprätthålla disciplin vid slöjdundervisningen om den samma vore alldeles frivillig.

Slöjdskoleföreståndaren *Aksel Mikkelsen* (Köpenhamn). I Danmark fylde slöjdundervisningen förnämligast ett hygieniskt behof; den vore därför ett ämne för de högre skolorna, i folkskolorna vore behofvet af denna undervisning deremot mindre trängande. Den ritningen gjorde sig i Danmark alltmer och mer gällande att göra slöjdundervisningen obligatorisk, hvilket deremot i början ej var förhållandet. Det hade visat sig att sådana lärjungar, hvilka först ej visat någon synnerlig häg för slöjd, sedermera blifvit ifriga slöjdvänner.

Sedan på grund af den långt framskridna tiden åtskilliga anmälde talare afstått från ordet föreslog Pastor *P. Lundén* (Göteborg) såsom tillägg till det af Lektor *Carlson* framställda resolutionsförslaget orden »åtminstone under försökstiden valfritt» samt rektor *Palmgren*, att den förda diskussionen skulle få utgöra svar på frågan. Efter dubbla omröstningar antog mötet Lektor *Carlson*s förslag i oförändrad form. Såsom något bemärkansvärdt torde omnämnas, att slöjdundervisningsfrågan var den enda på allmänt sammanträde diskuterade fråga, å hvilken ett bestämdt svar af mötet antogs.

Statsanslag för undervisning i slöjd, har under 1886 utbetalats till sammanlagdt 872 skolor mot 727 under 1885. Vi anför här uppgift å dessa skolors fördelning på de olika länen, hvarvid siffrorna inom parentes beteckna det motsvarande antalet 1885. Elfsborgs län 126 (115), Vermlands 120 (103), Göteborgs och Bohus 87 (69), Jönköpings 56 (51), Kopparbergs 55 (45), Upsala 46 (42), Södermanlands 45 (45), Östergötlands 36 (29), Örebro 35 (33), Kalmar 33 (24), Gefleborgs 29 (25), Stockholms stad 28 (28), Stockholms län 26 (24), Västernorrlands 23 (10), Skaraborgs 19, Blekinge 16 (14) (13), Västmanlands 14 (8), Kronobergs 13 (10), Kristianstads 12 (6), Gotlands 9 (7), Hallands 9 (5), Norrbottens 9 (7), Jemtlands 8 (7), Malmöhus 6 (5) och Vesterbottens 2 (2).

Näås slöjdläroresemnarium. Från och med den nu pågående första sommarkursen vid seminariet kommer förutom de hitintills använda vitsorden rörande deltagandet uti kurs vid Slöjdläroresemnariet äfven intyg att lemnas om genomgåendet af *fullstän-*

dig kurs derstädes. För erhållandet af sådant intyg måste deltagaren hafva vid läroanstalten på ett godkändt sätt utfört samtliga modeller i den s. k. grundserien äfvensom visat sig icke hafva försummat mer än högst trenne af de till den teoretiska undervisningen hörande föreläsningar och diskussioner, de förra vanligen uppgående till 46, de senare till 11.

Slöjdundervisningens införande å seminarierna. Såsom känt hade K. M:t till riksdagen afgifvit proposition om, att för anordnande af undervisning i slöjd vid folkskolläroresemnarierna i Karlstad, Lund och Hernösand ett årligt anslag af 6,000 kronor måtte lemnas. Statsutskottet hemställde med anledning deraf: »att riksdagen må på så sätt bifalla K. M:ts förevarande framställning, att riksdagen för anordnande af undervisning i slöjd vid tre folkskoleläroresemnarium höjer anslaget till folkskoleläroresemnarierna med 1,500 kronor för hvar och ett af dessa seminarier eller sammanlagdt 4,500 kronor.» Första kammaren har utan votering och Andra kammaren med 124 röster mot 70 bifallit det begärda anslaget.

Antecknade kursdeltagare. Till kursen 27 Juli—6 September vid Näås Slöjdläroresemnarium äro följande *svenska* deltagare antecknade:

Andersson C.* Andersson S., Andrén G., Andrén Maria, Brovall Martina, Eklund Lotten*, Eriksson E. A., Esselius Anna*, Fernström O. G., Frank K. J., Frykholm Lars, Granfeldt O. C., Hellstrand G., Holmdahl C. A.*, Hultén J.*, Johansson A. P.*, Larsén N., Larsson J., Lindberg F. A., Lindelöf A.* Lundborg K., Löfgren J.*, Löwkrantz J. G., Magnusson Sofi*, Mellin C. A.*, Netz J. A., Norström Augusta*, Palmgren Janna, Schröder Hedvig*, Setterberg The rese, Sikström Beda, Sjögren M., Sjögren Ottilia*, Sollenberg J. B., Svanlund A., Svensson A. J.*, Svensson E., Svensson J. A.*, Svensson O. P.*, Tersmeden Selima*, Troili Hilda, Waldén K. J., Wetterstrand N.*, Willén G., Åkerberg Ida och Örtengen B.

Dessutom äro antecknade: 18 från Italien, 9 från England, 3 från Tyskland, 3 från Danmark och 3 från Finland.

Lunds slöjdskola afslöt sin verksamhet för läsåret fredagen den 27 Maj. Sedan skolan öppnades den 27 sistlidne September, har hon haft 94 elever, hvilka hafva deltagit i slöjden en timme om dagen under sammanlagdt 254 månader. Af dessa hafva 64 af elementarläroverkets lärjungar undervisats tillsammans 167 månader och 13 gossar från andra skolor tillsammans 30 månader. Alla hafva ådagalagt det största intresse för slöjden och mycket godt uppförande. Studentafdelningen har haft 17 elever under sammanlagdt 57 månader. Under sommaren hålles skolan stängd, emedan hennes föreståndare genomgår slöjdkurs å Näås samt ämnar efter denna företaga en resa för att taga kännedom om vårt lands förnämsta slöjdskolor.

Utlandet.

England. Vid sammanträde den 19 Maj inom Londons skolråd framhöll rev. *C. Lawrence*, att det var nödvändigt införa i folkskolorna något reguliert system för slöjdundervisning. Det hade numera blifvit visadt, att uppfostran i verklig mening var ofullständig om icke äfven handens bildning tillgodosågs. Uti Manchester hade öfningar i verktygens bruk införts i alla skolor. De bokliga ämnena, hvilka ingingo i skolornas verksamhet voro mycket goda så långt de räckte, men motsvarade icke ändamålet. Hvad som behöfdes var att lärjungarne skulle läras att bruka icke allenast hufvudet utan äfven handen. En svårighet var att

* Har förut genomgått kurs vid seminariet.

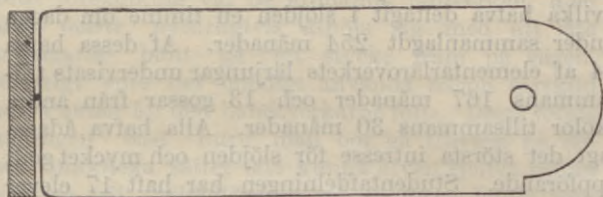
finna tid för slöjdundervisningen. Man borde härvidlag söka minska den åt grammatiken anslagna tiden äfvensom pensum i räkning. Gossarne måste lära sig akta arbetet, ty det fans icke något så manligt och ingenting som gjorde en människa så fullständigt till sin egen herre som just att hafva ett godt yrke till sitt förfogande. För en årlig utgift af omkring 5,000 pund (90,000 kr) torde omkring 30,000 gossar kunna undervisas i slöjd. Med 31 röster mot 16 beslöt skolrådet att gå i författning om anordnande vid skolorna af dylik undervisning.

Tidningen »The Standard» för 20 Maj uttalar sitt bestämde gillande af detta skolrådets beslut, framhållande, att det ursprungliga förslaget om införande af yrkesundervisning i skolorna blifvit utveckladt till något helt annat och bättre, nämligen att lära i allmänhet nyttja händerna och de vanligast förekommande verktygen. Det förra var något mycket mera anspråksfullt och tillhörde en period, då gossarne redan voro ur skolåldern. Det är alltså något som ligger utanför »elementar» skolan. Slöjdens införande i skolorna torde säkerligen kunna göra mycket för motverkande af den falska uppfattningen, hvilken vårt nuvarande uppfostringsystem medverkat att befästa, den nämligen, att det skulle ligga något nedsättande i kroppsarbetet jemfördt med mera lärda sysselsättningar. Tidningen slutar sålunda: »Med hvarje man duglig att vända sin hand till arbete och hvarje kvinna duglig att koka, sy och förrätta andra husliga sysslor skulle vi såsom nation blifva vida bättre utrustade än hvad för närvarande är fallet.»

Danmark. Uti Frederiksborgs lærde skole, hvarest under nu afslutade läsår slöjd varit införd såsom ett frivilligt ämne, har under höstterminen 125 och under vårterminen 117 lärjungar kommit i åtnjutande af denna undervisning. Timantalet i veckan har i genomsnitt för lärjungarne uppgått till 4 å 5. Vid undervisningen som blott omfattat träslöjd, och hvilken stått under ledning af cand. phil. *Viggo Pedersen*, har följts dels modellserien från Nääs, dels den af herr Aksel Mikkelsen i Köpenhamn uppställda.

Ur modellserien.

N:o 18. Skärbräda af gran.

1. Ett lämpligt stycke något större än modellen afsågas med sinksåg.
2. En sida och en kant upphyflas vinkelrätt med skrubbyffel och rubank.
3. Bredden angifves med metermått samt afhyflas med skrubbyffel och rubank.
4. Konturerna uppdragas med tillhjälp af passare och vinkel.
5. Brädet formas medel strund- och sinksåg, stämjern, putshyffel och fil.
6. Hålet borras med centrumsborr.
7. Tjockleken bestämmes med strykmått samt afhyflas med skrubbyffel och rubank.
8. De plana ytorna putsas med putshyffel och jemnas med sickling.
9. Föremålet i dess helhet putsas med glaspapper.

För att underlätta slöjdundervisningens införande utlemnas från Nääs till skolor för dem afsedda redskap och verktyg, enligt nedanstående prisuppgift. Skriftliga requisitioner torde ställas till Aug. Abrahamson Nääs, Floda Station.
Mot kontant eller efterkräf.

Redskapens och verktygens namn.	Kr.	öre	Per 6 elever behöfligt antal	Per 12 elever behöfligt antal	Per 18 elever behöfligt antal	Pållständig uppsättning för 12 elever.
Hyffelbänk, ekskifva, 2 skr.	20	—	3	8	12	—
D:o ställbar	21	—	—	—	—	—
Hyffelbänk, furuskifva, 1 skr.	10	—	—	—	—	—
D:o ställbar	12	—	—	—	—	—
D:o för 2 personer	15	—	—	—	—	—
Rundsåg med ställ	1	—	2	3	4	—
D:o bredare med ställ	1	—	1	2	4	—
Sinksåg med ställ	1	15	2	4	4	—
Sticksåg, eng.	—	70	1	1	1	—
Fogsvans 1: 65 &	2	—	1	2	3	—
Rubank med dubbelt jern	2	65	3	8	12	—
Skrubbyffel med jern	—	95	3	8	12	—
Putshyffel med dubbelt jern	1	45	3	8	12	—
Rundhyffel med d:o	2	—	1	1	1	—
Böjtång 4½ tum	—	22	1	1	1	—
Flacktang,	—	22	1	1	1	—
Kniptång	—	60	1	1	1	—
Hoftång 8 tum	—	52	1	2	2	—
Stämjern eng. (sats)	2	90	1	2	2	—
D:o med påsatta skaft	3	90	—	—	—	—
Lockbettel, eng. (sats)	3	25	1	1	1	—
D:o med påsatta skaft	4	25	—	—	—	—
Häljern, eng. (sats)	3	80	1	1	1	—
D:o med påsatta skaft	4	80	—	—	—	—
Flatfil, eng.	—	50	2	4	4	—
Halfrund fil, eng.	—	50	3	6	6	—
Rundfil, »	—	50	2	4	4	—
Sågfil,	—	22	2	4	4	—
Borrlång med 24 borr	4	30	1	1	1	—
Sylborr i träfodral, 8 st.	—	90	1	2	3	—
Knif (Nääs modell 45 ö.) 20 &	—	30	4	6	12	—
Bandknif. 1: 60 &	—	88	1	2	2	—
Hammare med skaft	—	54	3	8	12	—
Klubba	—	45	3	6	8	—
Passare med skruf	—	95	2	2	6	—
Krumcirkel	—	50	1	1	1	—
Sickling	—	12	3	6	6	—
Skrufmejsel 30 &	—	19	3	6	6	—
Späckskifva (af jern)	—	36	2	4	6	—
lösa knifvar till d:o	—	18	—	—	—	—
Skedjern (sort.) med skaft	—	25	3	6	6	—
Skrufving, 20 cm.	1	—	3	8	8	—
Yxa, (amerik.)	1	60	1	1	2	—
Strykmått	—	45	3	8	12	—
Sinkstrykmått	—	30	1	1	2	—
Smyg	—	55	1	2	2	—
Vinkel, 15, 20, 25, 30 cm.	—	16	3	8	12	—
Limpanna med pensel	1	50	1	1	1	—
Slipsten med ställ & väf	5	—	1	1	1	—
Slipsten (plan) med ställ	2	50	1	1	1	—
Brynsten 30, 40 &	—	50	2	3	3	—
Bildhuggarejern (sats)	3	—	1	1	1	—
D:o bättre	5	—	—	—	—	—
Metermått 63, 15 &	—	42	2	4	6	—
Svarfjern, eng. (sats på 1 duss.)	5	50	—	—	—	—
Böjda träsniderifilar	—	65	—	—	—	—
Sågvikare 24 &	—	22	2	2	2	—
Hyffeljern, eng., dubbla 2 1/8	—	75	—	—	—	—
D:o 1 3/4	—	65	—	—	—	—
D:o enkla 1 1/4	—	30	—	—	—	—
Rundsågsblad	—	12	—	—	—	—
Sinksågsblad 25 &	—	25	—	—	—	—
Skaft till filar, stäm-, svarf- och bildhuggarejern 4 &	—	07	—	—	—	—
Sandpapper (1 bok)	—	40	—	—	—	—
Stift 1 1/2 t. 1 1/4 t. 1 t. 3/4 t. 1/2 t.	—	—	—	—	—	—
Lim (1 Ø)	—	28	—	—	—	—
Smörjkannor	—	60	—	—	—	—
Filklofve	—	70	—	—	—	—
Ritbestick	—	60	—	—	—	—
Ritn. å modeller, 17 planscher	5	—	—	—	—	—
Geometrisk konstr. till modell.	—	75	—	—	—	—

GÖTEBORG.

Göteborgs Handelstidnings Aktiebolags tryckeri.

1887.

